

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak   200411290
Arkivnr,   E: 025 &13
Saksbehandler   Grete Sjøholt

Saksgang	Møtedato	Sak nr.
Formannskapet	12.01.05	8/05
Bystyret	26.01.05	12/05

**LIVSKRAFTIGE DISTRIKTER OG REGIONER. DISTRIKTSKOMMISJONENS
UTREDNING, HØRING.**

Bystyret   26.01.05

Vedtak:

1. Bystyret mener at det er av avgjørende betydning at departementet ser helheten i dagens distrikts- og regionalpolitikk i sammenheng med fremtidige fylkes- og kommunestruktur, oppgavefordeling og maktfordeling/regionalisering.
(Enst.)
2. Fylkeskommunen har slik den har utviklet seg, for lav legitimitet som tung partner overfor sektorene som forvalter de tunge infrastrukturinvesteringene, til å kunne ta noen lederrolle i et regionalt partnerskap.
(41/11)
3. For å komme videre i arbeidet med en mer slagkraftig og bred regionalpolitikk er en avhengig av at departementet aktivt og raskt forholder seg til de oppspillene som har kommet om å reformere dette saksområdet og de styringssystemer som former det.
(40/13)
4. Det er viktig å få etablert modeller som raskt bringer tilbake tyngde og autoritet i det regionale utviklingsarbeidet. Modellene må sikre en dynamisk sammenbinding av storbyene og deres omland slik at storbyenes utviklingspotensial blir et integrert og førende element i utviklingspolitikken, og de må ha tilstrekkelig autoritet til å kunne opptre som reelle partnere i forhold til tunge forvaltningssektorer som samferdsel, helse, kultur, høyere utdanning m.v.
(39/13)
5. I tråd med nærhetsprinsippet, må beslutninger fattes på lavest mulig effektive forvaltningsnivå.
6. Beslutninger som krever skjønn eller innebærer prioriteringer mellom ulike hensyn og interesser må fattes av direkte folkevalgte organer.

7. Bystyret vil understreke at enhver reform innenfor regionalisering og oppgavefordeling skal være en reform som fremmer deltakelse, medbestemmelse og demokrati.
(Enst.)

Forslag:

Venstre fremmet følgende forslag som tillegg til innstillingen:

1. Den modell som best vil kunne ivareta en regional utvikling der målsetningen er å utnytte regionale fortrinn til beste for distriktene, er en trenivåmodell med et regionalt folkevalgt nivå.
2. En fremtidig regioninndeling må ta vesentlig hensyn til befolkningens tilknytning og identitetsfølelse når de fremtidige kommunenes og regionenes utstrekning og størrelse skal fastsettes.
3. Forutsetning for å få til en politikktutforming som er tilpasset den enkelte regions forutsetninger og behov, er at det overføres makt fra stat til kommune- og regionnivå.
4. Det er nødvendig å se utvikling av storbyene og regionene i sammenheng. Ikke minst er dette viktig for å utnytte gjensidig forvaltningskompetanse, å utvikle konstruktivt samarbeid og å koordinere politikkområder som involverer begge forvaltningsnivåer.
5. Regionenes inter-regionale og internasjonale rolle bør utredes nærmere.”

DEM fremmet følgende forslag:

”Bystyret mener at Fylkeskommunen må nedlegges som eget forvaltningsorgan.”

SP fremmet følgende forslag:

”Pkt. 1 – står som det står (uten endring).

Pkt. 2 - går ut.

Pkt. 3 – går ut,

Pkt. 4 (2):

Bystyret mener departementet raskt må forholde seg til oppspillene i saksområdet. Det er viktig å få etablert modeller som gir tyngde og autoritet i det regionale utviklingsarbeidet. Modellen må sikre en dynamisk sammenbinding av storbyene og deres omland slik at storbyenes utviklingspotensiale blir et integrert element i utviklingen. Modellene må ha tilstrekkelig autoritet til å kunne opptre som reelle partnere i forhold til tunge forvaltningsaktører som samferdsel, helse, kultur, høyere utdanning m.v.

Pkt. 5, 6 og 7 – uten endring.”

Voteringer:

Formannskapetets innstilling, pkt. 1, enstemmig vedtatt.

Formannskapetets innstilling, pkt. 2, vedtatt med 41 mot 11 stemmer.

Formannskapetets innstilling, pkt. 3, vedtatt med 40 mot 13 stemmer.

Formannskapetets innstilling, pkt. 4, vedtatt med 39 mot 13 stemmer.

Formannskapetets innstilling, pkt. 5, 6 og 7, enstemmig vedtatt.

Venstres forslag, pkt. 1-5, falt med 13 mot 40 stemmer.

DEMs forslag falt med 23 mot 30 stemmer.

SPs forslag ikke votert over.

Formannskapet

12.01.05

Formannskapets innstilling:

1. Bystyret mener at det er av avgjørende betydning at departementet ser helheten i dagens distrikts- og regionalpolitikk i sammenheng med fremtidige fylkes- og kommunestruktur, oppgavefordeling og maktfordeling/regionalisering.
(Enst.)
2. Fylkeskommunen har slik den har utviklet seg, for lav legitimitet som tung partner overfor sektorene som forvalter de tunge infrastrukturinvesteringene, til å kunne ta noen lederrolle i et regionalt partnerskap.
(10/3)
3. For å komme videre i arbeidet med en mer slagkraftig og bred regionalpolitikk er en avhengig av at departementet aktivt og raskt forholder seg til de oppspillene som har kommet om å reformere dette saksområdet og de styringssystemer som former det.
(11/2)
4. Det er viktig å få etablert modeller som raskt bringer tilbake tyngde og autoritet i det regionale utviklingsarbeidet. Modellene må sikre en dynamisk sammenbinding av storbyene og deres omland slik at storbyenes utviklingspotensial blir et integrert og førende element i utviklingspolitikken, og de må ha tilstrekkelig autoritet til å kunne opptre som reelle partnere i forhold til tunge forvaltningssektorer som samferdsel, helse, kultur, høyere utdanning m.v.
(9/4)
5. I tråd med nærhetsprinsippet, må beslutninger fattes på lavest mulig effektive forvaltningsnivå.
(Enst.)
6. Beslutninger som krever skjønn eller innebærer prioriteringer mellom ulike hensyn og interesser må fattes av direkte folkevalgte organer.
(Enst.)
7. Bystyret vil understreke at enhver reform innenfor regionalisering og oppgavefordeling skal være en reform som fremmer deltakelse, medbestemmelse og demokrati.
(Enst.)

Forslag:

Venstre fremmet følgende forslag som tillegg til innstillingen:

- "1. I tråd med nærhetsprinsippet, må beslutninger fattes på lavest mulig effektive forvaltningsnivå.
2. Beslutninger som krever skjønn eller innebærer prioriteringer mellom ulike hensyn og interesser må fattes av direkte folkevalgte organer.

3. Den modell som best vil kunne ivareta en regional utvikling der målsetningen er å utnytte regionale fortrinn til beste for distriktene, er en trenivåmodell med et regionalt folkevalgt nivå.
4. En fremtidig regioninndeling må ta vesentlig hensyn til befolkningens tilknytning og identitetsfølelse når de fremtidige kommunenes og regionenes utstrekning og størrelse skal fastsettes.
5. Forutsetning for å få til en politikkutforming som er tilpasset den enkelte regions forutsetninger og behov, er at det overføres makt fra stat til kommune- og regionnivå.
6. Det er nødvendig å se utvikling av storbyene og regionene i sammenheng. Ikke minst er dette viktig for å utnytte gjensidig forvaltningskompetanse, å utvikle konstruktivt samarbeid og å koordinere politikkområder som involverer begge forvaltningsnivåer.
7. Regionenes inter-regionale og internasjonale rolle bør utredes nærmere."

AP fremmet følgende forslag som nytt pkt. 5:

"Bystyret vil understreke at enhver reform innenfor regionalisering og oppgavefordeling skal være en reform som fremmer deltakelse, medbestemmelse og demokrati."

DEM fremmet følgende forslag:

"Bystyret mener at Fylkeskommunen må nedlegges som eget forvaltningsorgan."

Voteringer:

Rådmannens innstilling, pkt. 1, enstemmig vedtatt.
Rådmannens innstilling, pkt. 2, vedtatt med 10 mot 3 stemmer (SV/V).
Rådmannens innstilling, pkt. 3, vedtatt med 11 mot 2 stemmer (SV).
Rådmannens innstilling, pkt. 4, vedtatt med 9 mot 4 stemmer (SV/V/DEM).

Venstres forslag, nr. 1, enstemmig vedtatt – pkt. 5.
Venstres forslag, nr. 2, enstemmig vedtatt – pkt. 6.
Venstres forslag, nr. 3, falt med 3 mot 10 stemmer (SV/V).
Venstres forslag, nr. 4, falt med 3 mot 10 stemmer (SV/V).
Venstres forslag, nr. 5, falt med 3 mot 10 stemmer (SV/V).
Venstres forslag, nr. 6, falt med 4 mot 9 stemmer (SV/V/DEM).
Venstres forslag, nr. 7, falt med 3 mot 10 stemmer (SV/V).

APs forslag enstemmig vedtatt – pkt. 7.

DEMs forslag falt med 6 mot 7 stemmer (H/FRP/DEM).

RETT UTSKRIFT:

Aud Hansen

DATO: 28. januar 2005

Dato: 16.12.04
Saksnr.: 200411290-2
Arkivkode E: 025 &13
Saksbehandler: Grete Sjøholt

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
12.01.2005
26.01.2005

Livskraftige distrikter og regioner. Distriktskommisjonens utredning, høring

Sammendrag:

Distriktskommisjonens ble oppnevnt ved Kongelig resolusjon av 7. februar 2003. De har foretatt en gjennomgang av helheten i dagens distrikts- og regionalpolitikk, det vil si av både "bred" og "smal" statlig politikk, som har betydning for bosetting og regional utvikling. Distriktskommisjonen har bygd på arbeidet til Effektutvalget (NOU 2004:2 "Effekter og effektivitet – Effekter av statlig innsats for regional utvikling og distriktpolitiske mål") Arbeidet er gjengitt i NOU 2004:19 "Livskraftige distrikter og regioner – rammer for en helhetlig og geografisk tilpasset politikk".

KRD sender Distriktskommisjonens utredning ut på høring med to høringsfrister. En frist på tema som omhandler helheten i dagens distrikts- og regionalpolitikk, og en frist til høsten på tema knyttet til fremtidig fylkes- og kommunestruktur, oppgavefordeling og maktfordeling/regionalisering.

Etter rådmannens vurdering er spørsmålene om endring av distrikts- og regionalpolitikken og om det regionale utviklingsansvarets fremtidige ivaretagelse så omfattende og gjensidig avhengig av hverandre at de logisk burde avklares sammen med den bredere drøfting av styringsorden og maktfordeling som departementet legger opp til å ta senere. Rådmannen drøfter derfor begge tema i sin saksutredning.

Rådmannen er enig i de synspunkt som fremmes av kommisjonen om at de avgjørende grep tas i den brede regionalpolitikken og ikke i den smale. Den smale distriktpolitikken har imidlertid hittil satt dagsordenen og en slags standard på hva som i Norge forstås som regionalpolitikk. Dette er en politikk som i liten grad evner å bruke de regionale bystrukturer som en fremtidsrettet og utviklingsorientert regionalpolitikk.

Rådmannen støtter kommisjonens syn på at regionalpolitikken må omfatte hele landet, om enn med ulike virkemidler. Den smale distriktpolitikken bør i fremtiden ha en vesentlig

mindre geografisk virkeområde enn tilfellet er i dag. Det regionale utviklingsansvaret bør bli gjort like tungt gjeldende for alle deler av landet og det bør flytte over til et institusjonelt nivå som evner å bære myndighet og reell utviklings- og samordningsevne, og at byer og sentrale strøk får en førende rolle i dette arbeidet.

Fylkeskommunen har etter rådmannens vurdering slik den har utviklet seg, en for lav legitimitet som tung partner overfor sektorene som forvalter de tunge infrastrukturinvesteringene, til å kunne ta noen lederrolle i et regionalt partnerskap.

Rådmannen støtter kommisjonens analyse når det gjelder uheldige regionale utslag av mangel på koordinert konsekvenstenking som summen av en rekke beslutninger fattet på statlig sektornivå fører til. Skal den brede regionalpolitikken fungere, må den tuftes på en klarere nasjonal utmeisling av de mål den skal oppfylle, ikke minst med tanke på å sikre fremtidig verdiskaping basert på regionale fortrinn og konkurranseforutsetninger.

For å komme videre med en mer slagkraftig bred regionalpolitikk er vi nå avhengig av at departementene aktivt og raskt forholder seg til de oppspillene som er kommet om å reformere dette saksområdet og de styringsstrukturer som former det.

Det viktige er nå å få etablert modeller som raskt bringer tilbake tyngde og autoritet i det regionale utviklingsarbeidet. Modellene må sikre en dynamisk sammenbinding av storbyene og deres omland slik at storbyenes utviklingspotensial blir en integrert og førende element i utviklingspolitikken, og de må ha tilstrekkelig autoritet som reelle partnere i forhold til tunge forvaltningssektorer som samferdsel, helse kultur, høyere utdanning m.v.

Muligheten for å lykkes med en slik styrking av regionalpolitikken er også avhengig av at man ser kommune- og regionnivået i sammenheng.

Forslag til vedtak:

1. Bystyret mener at det er av avgjørende betydning av departementet ser helheten i dagens distrikts- og regionalpolitikk i sammenheng med fremtidige fylkes- og kommunestruktur, oppgavefordeling og maktfordeling/regionalisering.
2. Fylkeskommunen har slik den har utviklet seg, for lav legitimitet som tung partner overfor sektorene som forvalter de tunge infrastrukturinvesteringene, til å kunne ta noen lederrolle i et regionalt partnerskap.
3. For å komme videre i arbeidet med en mer slagkraftig og bred regionalpolitikk er en avhengig av at departementet aktivt og raskt forholder seg til de oppspillene som har kommet om å reformere dette saksområdet og de styringssystemer som former det.
4. Det er viktig å få etablert modeller som raskt bringer tilbake tyngde og autoritet i det regionale utviklingsarbeidet. Modellene må sikre en dynamisk sammenbinding av storbyene og deres omland slik at storbyenes utviklingspotensial blir et integrert og førende element i utviklingspolitikken, og de må ha tilstrekkelig autoritet til å kunne opptre som reelle partnere i forhold til tunge forvaltningssektorer som samferdsel, helse, kultur, høyere utdanning m.v.

Tor Sommerseth
rådmann

Grete Sjøholt
planrådgiver

Trykte vedlegg:

- NOU 2004: 19 Livskraftige distrikter og regioner. Rammer for en helhetlig og geografisk tilpasset politikk (tidligere utdelt til faste medlemmer i formannskapet og gruppeledere den 17.12.04)
- Foredrag av leder Johan Petter Barlindhaug

Utrykte vedlegg:

Høringsbrev fra statsråd Erna Solberg, KR D 14.10.04

Bakgrunn for saken :

Distriktskommisjonen ble oppnevnt ved Kongelig resolusjon av 7.februar 2003 og arbeidet er gjengitt i NOU 2004:19 " *Livskraftige distrikter og regioner – rammer for en helhetlig og geografisk tilpasset politikk*". Kommisjonen har hatt 15 medlemmer, hvorav sju menn og åtte kvinner. Blant medlemmene har det vært god spredning i forhold til geografi, alder og kjønn. Åtte av medlemmene ble utpekt av de enkelte partiene som ble representert ved valget i 2001. De partiuavhengige medlemmene har vært personlig oppnevnt.

Distriktskommisjonen har foretatt en gjennomgang av helheten i dagens distrikts- og regionalpolitikk, det vil si av både "bred" og "smal" statlig politikk, som har betydning for bosetting og regional utvikling. Distriktskommisjonen har bygd på arbeidet til Effekutvalget (NOU 2004:2 " *Effekter og effektivitet – Effekter av statlig innsats for regional utvikling og distriktpolitiske mål*")

KRD sender Distriktskommisjonens utredning på en bred høring med to høringsfrister. Dette fordi statsråden ønsker at høringsinnspillene blir ivaretatt i forbindelse med behandlingen av to viktige saker i regjeringen.

Distriktskommisjonen har i sin utredning lagt vekt på helhetsperspektivet, bl.a med fokus på styringssystemenes betydning for å føre en helhetlig og geografisk differensiert politikk. Regionalt folkevalgt nivå ble senest drøftet i St.meld.nr.19 (2001-2002).Regjeringen har lagt et tidsløp for videre vurdering av det regionale nivået ved at det i neste stortingsperiode skal gjennomføres en forskningsbasert evaluering av fylkeskommunen. Oppfølging av andre tema som Distriktskommisjonen omtaler i sin utredning, vil bli fulgt opp i kommende stortingsmelding om regionalpolitikken våren 2005. Denne stortingsmeldingen vil bl.a. omfatte vurdering av fylkeskommunens nye rolle som regional utviklingsaktør. Meldingen vil drøfte helheten i *dagens* distrikts- og regionalpolitikk.

Høringsfrister:

Det er satt to høringsfrister til Distriktskommisjonens utredning i forhold til regjeringens to bebudede gjennomganger av det regionale nivå.

14.januar 2005:

- Frist på innspill på tema som gjelder helheten i dagens distrikts- og regionalpolitikk, bl.a. vurdering av fylkeskommunens nye rolle som utviklingsaktør

14.oktober 2005 :

- Frist på innspill på tema som er knyttet til fremtidig fylkes- og kommunestruktur, oppgavefordeling og maktfordeling/regionalisering.

Rådmannens saksutredning omfatter begge tema.

Utredningen omhandler følgende forhold:

1. Oppnevning , mandat og arbeidsform
2. Utgangspunkt for kommisjonens arbeid
3. Drøfting av mål og målkonflikter i distrikts- og regionalpolitikken
4. Hvordan utløse verdiskapingspotensialet i hele landet ?
5. Hvordan skape en helhetlig distrikts- og regionalpolitikk?
6. Veivalg i distrikts- og regionalpolitikken
7. Konklusjoner og anbefalinger

Kommisjonen tar ikke stilling til antallet regioner, men flertallet mener at dagens fylkeskommuner bør erstattes med sterke regioner, styrt av folkevalgte politiske organer. Et viktig spørsmål for storbyene blir da : Hvor store bør sterke regioner være? Blir regionene for store, øker også avstanden mellom de styrende og lokalbefolkningen.

Et hovedspørsmål i utredningen er hvordan makt skal flyttes fra nasjonalt nivå til det regionale. Valget vil kunne stå mellom statlig styrte likeverdige regioner, eller et styrket folkevalgt regionalt nivå. Regionstrukturen må bygges uten store interne spenninger. Maktoverføring/maktforskyvning må komme først. Etter at regionene er på plass, kan kommunestrukturen drøftes videre.

Distriktskommisjonen har formulert noen aktuelle arbeidsoppgaver nye regioner bør ha. De viktigste ligger innenfor:

- Regionalpolitikk
- Utdanning og forskning
- Areal-, ressurs- og miljøforvaltning
- Samferdsel
- Kultur
- Helse

I tillegg til oppgaver og beslutningsmyndighet er det viktig at prinsipper for finansiering av regionene blir klarlagt. Det forutsettes at "pengene følger oppgaven". Videre drøfting av finansieringsprinsipper og –modeller faller utenfor rammen for utredningen fra Distriktskommisjonen.

Det skjer en økende global arbeidsdeling, med flytting av virksomheter og arbeidsplasser ut av Norge. En mulig norsk strategi for å møte denne utfordringen vil være satsing på regional spesialisering, med sterke nærings- og kompetansemiljøer for verdiskapning. Alliansebygging innenfor ulike kompetanseområder vil være viktig. Storbyregionene vil fortsatt være motorene i forhold til vekst og verdiskapning i Norge, og de vil inngå i nettverk med regionale næringsklynger. Slike nettverk vil også kunne gi grunnlag for grensesetting mellom regioner.

Vurdering

Rådmannen vil innledningsvis påpeke at utredningen gir et meget viktig innspill til debatten om fremtidig organisering av det regionale og lokale styringssystemets geografiske organisering og kompetanse, samt om den brede og smale regionalpolitikken fremtid. Slik rådmannen ser det, kan ikke disse spørsmålene isoleres fra hverandre.

Høringsbrevets oppdeling av kommisjonens budskap i to høringsrunder, der oppgave-, maktfordelings- og regionaliseringsspørsmålene skal skytes ut til en ny høringsrunde med svarfrist oktober 2005, mens kommisjonens drøfting av distrikts- og regionalpolitikken, samt fylkeskommunens utviklingsrolle, bes behandlet nå, vurderes lite hensiktsmessig.

Spørsmålene om endringer av distrikts- og regionalpolitikken og om det regionale utviklingsansvaret fremtidige ivaretagelse, er etter rådmannens vurdering så omfattende og så gjensidig avhengige av hverandre at de logisk burde avklares sammen med den bredere drøfting av styringsorden og maktfordeling som departementet legger opp til å ta senere.

Av den grunn vil også rådmannen uttrykke skuffelse over at høringsbrevet ikke er sendt til departementene, siden de spørsmål Distriktskommisjonen tar opp, på vesentlige punkter berører sektorforvaltningenes kompetanse og den samordningen sektorene imellom som er nødvendig for å drive en mer kraftfull utviklingspolitikk enn hva tilfelle er i dag. Det vises her til Effekutvalgets diskusjon og konklusjoner slik disse fremkommer i NOU 2004:2 *"Effekter og effektivitet – Effekter av statlig innsats for regional utvikling og distriktpolitiske mål* , som underbygger dette synspunktet.

Om den smale regionalpolitikken

Den smale distrikts- og regionalpolitikken omfatter ikke Kristiansand kommune eller Kristiansands-regionen. Det distriktpolitiske virkeområdet er ellers også lite i Vest-Agder,

men noe større i Aust-Agder. Rådmannen er enig i de synspunkter som fremmes av kommisjonen, om at de avgjørende grep tas i den brede regionalpolitikken og ikke i den smale. Politisk og dagsordensmessig har imidlertid den smale distriktpolitikken satt en slags standard for hva som i Norge skal forstås som regionalpolitikk. Dette gir binding til en relativt klientiserende og utkantorientert politikk som i liten grad evner å bruke de regionale bystrukturene som verktøy for en fremtidsrettet og utviklingsorientert regionalpolitikk.

Denne analysen, som ble underbygget i Storbymeldingen (St.meld. 31 (2002-2003)), er i stor grad forstått av Distriktskommisjonen som videre påpeker at regionalpolitikken må omfatte hele landet, om enn med ulike virkemidler. Dette er et synspunkt som støttes. Rådmannen vil likevel legge til at den smale distriktpolitikken i fremtiden bør ha et vesentlig mindre geografisk virkeområde enn hva tilfelle er i dag.

Det er et tankekors at det regionale utviklingsansvaret gjennom den såkalte Ansvarsreformen av 2002 ble enda tydeligere plassert hos fylkeskommunene, som altså først og fremst har institusjonelt ansvar for den smale distriktpolitikken og for utkantene. Det er mulig dette fungerer bra i typiske distriktsfylker, men i Vest-Agder, som i en rekke andre sentralt beliggende fylker med store utviklingsutfordringer, rår fylkeskommunen over for få midler og har for lite institusjonell tyngde til å kunne løfte de store utviklingsoppgavene som Kristiansand og landsdelen ellers står overfor. Fylkeskommunen har, slik den har utviklet seg, også for lav legitimitet som tung partner overfor de av sektorene som forvalter de tunge infrastrukturinvesteringene, til å kunne innta noen lederrolle i et regionalt partnerskap.

Det synes videre som om departementet i utviklingspolitikken er fanget av den smale distriktpolitikken logikk i og med at de regionale utviklingsmidlene som fylkene har fått til rådighet, i stor grad fordeles med den smale distriktpolitikken som fordelingsnøkkel.

Rådmannen støtter Distriktskommisjonens tilråding, om at det regionale utviklingsansvaret blir gjort like tungt gjeldende for alle deler av landet, og at ansvaret flyttes over til et institusjonelt nivå som evner å bære myndighet og reell utviklings- og samordningsevne. Ikke minst er det viktig at byer og sentrale strøk får en førende rolle i dette arbeidet, siden den regionale bystrukturen utgjør en av de viktigste forutsetninger for å realisere en regionalt forankret innovasjonspolitik og vedlikeholde et robust bosettingsmønster i alle deler av landet.

Om den brede regionalpolitikken

De viktige offentlige beslutningene som former den regionale virkeligheten, fattes i dag enten nasjonalt eller i regionale organer underlagt statlig myndighet. Rammene trekkes opp av regjering og storting, men i stigende grad tas avgjørende beslutninger om regionale spørsmål administrativt, enten i sektorforvaltningene eller i mer og mindre fristilte organer unndratt folkevalgt kontroll. Dette gir resultater som kan være svært rasjonelle i lys av den enkelte sektors krav til måloppnåelse, men etterlater samtidig et klart inntrykk av en mangel på koordinert konsekvenstenkning med hensyn til de regionale utslag som summen av slike beslutninger skaper.

Rådmannen støtter Distriktskommisjonens analyse av disse forholdene, og mener som den at det er behov for en sterkere koordinering av sektorpolitikken både på sentralt og regionalt nivå. En troverdig regional utviklingspolitikk fordrer at det er mulig på myndig vis å samordne sektorpolitikken. Det er rådmannens syn at fylkeskommunene med den svekkede stilling disse nå har, ikke har forutsetninger for å fylle en slik oppgave. Vi ser det også slik at Regjeringen gjennom sin arbeidsmåte også nasjonalt har problemer med å koordinere sektorene på en ønsket måte.

Skal den brede regionalpolitikken fungere, må den tuftes på en klarere nasjonal utmeisling av de mål den skal oppfylle, ikke minst med tanke på sikre fremtidig verdiskaping basert på

regionale fortrinn og konkurranseforutsetninger. I dette må det også gis tydeligere uttrykk for hvilke forpliktelser som påhviler de enkelte statlige sektorene.

På regionalt hold har Kristiansand kommune sammen med de andre storbyene lenge arbeidet for å synliggjøre storbyene som et funksjonelt alternativ til fylkeskommunene som utviklingsaktører. Rådmannen viser i den sammenheng til manifestet "*Storbypolitikk - Robuste regioner*" (Agderforskning: Prosjektrapport 45/2002) som ble utarbeidet på oppdrag fra storbyene. Samarbeidet med departementet om Storbymeldingen opplevdes som en fruktbar prosess og et meget godt faglig tilsvar fra departementets side til storbyenes ambisjoner. Rådmannen noterer at en rekke av analysene fra Storbymeldingen også har funnet plass i Distriktskommisjonens rapport. Det har dermed på få år vokst fram et helt annet syn for byenes rolle i diskusjonen om den regionale utvikling enn før.

Men arbeidet med Storbymeldingen viste også hvor vanskelig det er å omsette gode analyser til fungerende politikk. Meldingen ble tross alt relativt fattig på tiltak, det regionale utviklingsansvaret ble værende på fylkeskommunal hånd, og det har heller ikke kommet andre sentrale politiske initiativ som har kunnet føre meldingens ånd til videre handling. Årsaken til dette er at det institusjonelle rammeverket som regulerer regional myndighetsutøvelse og utvikleransvar, ikke ble tatt opp til samtidig og bred drøfting.

Kristiansand kommune har i det regionale maktvakuum som er oppstått som følge av fylkeskommunenes krise, tatt en rekke initiativ for å forberede seg på økt ansvar.

Rådmannen vil særlig peke på følgende fire tiltak:

- I samarbeid med nabokommunene Søgne, Songdalen, Vennesla, Lillesand og Birkenes er det etablert et forpliktende interkommunalt samarbeid "Knutepunkt Sørlandet". Dette arbeidet, som både er av politisk og administrativ art, søker å integrere så vel tjenesteyting som plan- og utviklingsarbeidet i disse kommunene som utgjør en funksjonell bolig- arbeids- og serviceregion med et innbyggertall på nær innpå 117 000. To av kommunene ligger i Aust-Agder fylke.
- Sammen med Arendal kommune og de to fylkeskommunene i landsdelen har Kristiansand kommune fremforhandlet et grunnlag for en omforent arbeidsdeling ved en eventuell sammenslåing av Aust- og Vest-Agder.
- Utviklet kulturstiftelsen Cultiva og kompetansestiftelsen Sørlandets Kompetansefond, den siste til bruk for hele Vest-Agder, som strategiske instrumenter for regional utvikling. Til sammen rår disse over langt større midler til regional utvikling enn dem som forvaltes av Vest-Agder fylkeskommune.
- Institusjonalisert et samarbeid med de andre storbyene i Norge om felles utfordringer og løsninger bl.a. innenfor regionalpolitikken.

Modellføringer

Distriktskommisjonen peker på ulike modeller for endret rollefordeling mellom stat, region og lokal myndighet. Kommisjonens flertall viser til en modell med folkevalgt trenivåforvaltning og betydelig økt kompetanse lagt til et nytt regionalt nivå bestående av færre regioner enn dagens fylkeskommuner.

Rådmannens primære standpunkt er at vi er best tjent med en tonivåforvaltning der store regionkommuner samhandler med et statlig nivå. Rådmannen innser likevel at det kan være vanskelig å vinne politisk gehør for en slik løsning. Det synes dessuten som om den sentrale evnen til å trekke opp nasjonalt koordinerte politikkprogrammer etter finsk mønster med hensyn på å disiplinere og styre regionale partnerskap over lesten av en tonivåmodell har dårlig grobunn i den norske forvaltningstradisjonen.

Derfor er en trenivåmodell, slik den er skissert av kommisjonsflertallet, akseptabel under forutsetning av at den sikrer de store og folkerike kommunene rettmessig innflytelse over den

regionale utviklingen. Ikke minst er det viktig at de store byene anerkjennes som knutepunkter for regional kunnskaps-, innovasjons- og næringsutvikling til beste for sine respektive regioner.

Konklusjon

Rådmannen mener at det er av avgjørende betydning at departementet ser helheten i dagens distrikts- og regionalpolitikk i sammenheng fremtidige fylkes- og kommunestruktur, oppgavefordeling og maktfordeling/regionalisering i sammenheng. Drøfting av styringsutfordringer framover må derfor tas nå, og ikke utsettes til 2008 eller senere.

For å komme videre i arbeidet med en mer slagkraftig bred regionalpolitikk er vi nå avhengig av at departementet aktivt og raskt forholder seg til de oppspillene som er kommet om å reformere dette saksområdet og de styringsstrukturer som former det.

Det viktige nå er få etablert modeller som raskt bringer tilbake tyngde og autoritet i det regionale utviklingsarbeidet. Det bør særlig stilles to krav til slike modeller:

- De må sikre en dynamisk sammenbinding av storbyene og deres omland slik at storbyenes utviklingspotensial blir et integrert og førende element i utviklingspolitikken. Dette må skje innenfor rammene av en helhetlig politikk som ivaretar både by og land
- De må ha tilstrekkelig autoritet til å kunne opptre som reelle partnere i forhold til tunge forvaltningssektorer som samferdsel, helse, kultur, høyere utdanning m.v., Lykkes ikke dette, vil det regionale utviklingsarbeidet igjen skli tilbake i symbolpolitiske øvelser uten vesentlig betydning for samfunnsutviklingen. Rådmannen mener, i tråd med kommisjonens flertall, at det kan være fornuftig å legge enkelte av disse sektorene inn i et fremtidig folkevalgt regionalt nivå, men dette må gjøres kritisk avhengig av at det lykkes å favne byenes interesser på en god måte i utformingen av dette regionnivået.

Til slutt vil rådmannen påpeke at mulighetene for å lykkes med en styrking av den brede regionalpolitikken også er avhengig av at man ser kommune- og regionnivået i sammenheng. Rådmannen viser her til det arbeidet som er i gang for å utvikle ulike samarbeid og utviklingsmodeller i Knutepunkt Sørlandet. Større og sterkere regioner i sammenheng med større og mer robuste kommuner og kommunesamarbeid vil samlet gi både en bedre oppgaveløsning og en styrket evne til å løse de regionale utviklingsoppgavene, særlig i de delene av landet der bosettings- og næringsutviklingen utvikles i sammenhengende bolig-, arbeids- og tjenestemarkeder.